

I. Szakértői névjegyzékek és nyilvántartások

A Cseh Köztársaságban hivatalos szakértői névjegyzéket vezetnek.

Az Igazságügyi Minisztérium 2020. november 26-i 503/2020. sz. végrehajtási rendelete által végrehajtott, a szakértőkről, a szakértői irodákról és a szakértői intézetekről szóló 254/2019. sz. törvény (a továbbiakban: szakértőkről szóló törvény) 15. §-a értelmében a szakértői névjegyzék nyilvánosan hozzáférhető.

A szakértői névjegyzék [itt](#) érhető el. A névjegyzék tartalmazza továbbá a szakértői feladatok elvégzésére jogosult szakértői irodákat és intézeteket.

A szakértői névjegyzék vezetése az Igazságügyi Minisztérium feladata.

Az 503/2020. sz. rendelettel végrehajtott szakértőkről szóló törvény 5. §-ának (1) bekezdése szerint a szakértőknek a névjegyzékbe való felvételhez az alábbi feltételeknek kell megfelelniük. Az alábbi követelményeknek kell megfelelniük:

a bejegyzett székhelyük, állandó lakóhelyük, kapcsolattartási címük vagy nyilvántartásba vett külföldi állampolgár tartózkodási helye a Cseh Köztársaságban van;

a szükséges iskolai végzettség (lehetőség szerint egyetemi végzettség; ennek hiányában az elérhető legmagasabb iskolai végzettség);

legalább öt éves aktív szakmai tapasztalat az érintett területen és ágazatban;

kiegészítő szakirányú képzettség vagy szakmai alkalmassági bizonyítvány (az 505/2020. sz. végrehajtási rendelet 2. mellékletében felsorolt szakterületek és ágazatok esetében);

teljes jogképesség (korlátozás nélküli részvétel bírósági eljárásokban);

büntetlen előélet (a szakértői vagy üzleti tevékenységgel összefüggésben szándékos vagy gondatlan bűncselekménnyel kapcsolatos jogerős ítélet hiánya, vagy ha büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletre nem került sor);

a szükséges tárgyi és műszaki létesítmények és berendezések biztosítása;

az Igazságügyi Minisztérium által szervezett felvételi vizsga sikeres letétele;

velük szemben csődeljárás nincs folyamatban;

a szakértői feladatok súlyos vagy ismételt megszegése miatt az elmúlt 5 évben nem vonták vissza a szakértői tevékenység végzésére jogosító engedélyüket; valamint

az elmúlt 3 évben nem szabtak ki 100 000 CZK összegű vagy azt meghaladó bírságot a szakértőkről szóló törvényben felsorolt bűncselekmények miatt.

A szakértői iroda vagy intézet tevékenységének ellátásához a szakértőkről szóló törvény 6. és 7. §-ában meghatározott különös feltételeknek való megfelelés szükséges.

A szakértőknek a nyilvántartásba vétel érdekében esküt kell tenniük. Az eskü a következő: „Ígérem, hogy a szakértői tevékenység végzése során betartom a jogszabályokat, pártatlanul és függetlenül végzem szakértői tevékenységemet, maradéktalanul felhasználom szaktudásomat, gondoskodom a továbbképzésemről, és bizalmasan kezelem a szakértői munkám során tudomásomra jutott tényeket.”

A névjegyzékbe való felvételhez a szakértőknek kérelmet kell benyújtaniuk az Igazságügyi Minisztériumhoz.

Nem kötelesek azonban magatartási kódexet vagy etikai kódexet elfogadni.

A szakértők az alábbi okok valamelyike miatt törölhetők a névjegyzékből:

a szakértő elhalálozik, vagy a szakértői iroda vagy intézet megszűnik;

a szakértő bejelenti, hogy felhagyott a szakértői tevékenységgel;

hatályba lép a szakértői tevékenység folytatására vonatkozó engedély visszavonásáról szóló határozat.

A szakértői tevékenység folytatására való jogosultságnak a minisztérium engedélyének visszavonását követő megszűnését a szakértőkről szóló törvény 14. §-ának (1) bekezdése szabályozza. Ez a rendelkezés abban az esetben alkalmazandó, ha a szakértő már nem felel meg a megbízás feltételeinek, nem nyújtott be kötelező felelősségbiztosítás meglétére vonatkozó igazolást, hosszú távon nem tudja ellátni a munkáját orvosi, szakmai vagy egyéb súlyos okból, ennek hiányában inaktív (kevesebb, mint 3 szakértői véleményt készített az elmúlt 5 év során), vagy a szakértő súlyosan vagy ismételten megszegi a szakértőkről szóló törvényben meghatározott kötelezettségeit.

A szakértői névjegyzéket az Igazságügyi Minisztérium rendszeresen frissíti.

A szakértők közötti keresést a [keresőeszköz](#) teszi lehetővé. Ez a keresőeszköz magában foglalja az összes szakértőt, szakértői irodát és szakértői intézetet.

A szakértők tevékenységi területük, ágazatuk és adott esetben szakterületük szerint szerepelnek a jegyzékben. A szakértőkről szóló törvény jelenleg 52 fő szakterületet határoz meg. Az 505/2020. sz. végrehajtási rendelet 1. melléklete tartalmazza az egyes szakterületek szakértői ágazatainak jegyzékét.

A szakértők kötelesek a szakértői tevékenységük részleteit elektronikus úton megadni a távolról hozzáférhető, az Igazságügyi Minisztérium által fenntartott szakértői vélemények nyilvántartásában.

II. A szakértők szakképesítése

Csak olyan személyek jelölhetők ki szakértőnek, akik a szakterületükön és ágazatukban rendelkeznek az előírt szakképzettséggel és az aktív szakmai tapasztalat minimális időtartamával. Szakértői tevékenység végzéséhez nem követelmény a szakértői szakmai szervezetben való tagság.

Egyes szakterületek és ágazatok esetében azonban a kötelező tagságot előíró, jogszzerűen létrejött szakmai szövetség által kiállított szakmai alkalmasság igazolása szükséges, például az építőiparban (az 505/2020. sz. végrehajtási rendelet 2. melléklete alapján) az ilyen területeken való szakértői tevékenység végzéséhez.

A szakértők kötelesek szaktudásukat frissíteni, illetve bővíteni. Az Igazságügyi Minisztérium részt vesz a szakértők képzésében és további szakmai támogatásában.

III. A szakértők díjazása

A szakértők díjazását a szakértői véleményt megrendelő ügyféllel kötött szerződés, vagy a szakértőkről szóló törvény és a szakértői díjakról szóló 504/2020. sz. végrehajtási rendelet szabályozza.

A szakértők díjazásával kapcsolatban korlátozások érvényesülnek. A szerződésen alapuló díjazás nem engedélyezett, ha a szakértői véleményt közigazgatási szerv (pl. bíróság vagy közigazgatási hatóság) kéri.

A szakértő a díjazáson felül jogosult a pénzbeli költségek megtérítésére és az idővesztés megtérítésére, beleértve a szakértői munkával kapcsolatban a szakértő székhelyétől eltérő helyre történő utazással töltött időt is.

A bíróság által kirendelt szakértők előleget kaphatnak.

A szakértői díjak fizetése a következőképpen történik:

Polgári eljárás

Az eljárási költségek tartalmazzák a szakértői díjakat. A felek maguk viselik az általuk és képviselőik részéről felmerült költségeket. A bíróság az adott ügyben a teljes pernyertességet elérő félnek megtéríti a fél jogainak hatékony gyakorlása vagy a pervesztes féllel szembeni védelme során felmerült költségeket. A fél részleges pernyertessége esetén a bíróság méltányos arányban téríti meg a költségeket, vagy úgy határoz, hogy egyik fél sem jogosult a költségterítésre. Az eljárás eredményei alapján az állam jogosult arra, hogy a felek megtérítsék az állam által az eljárás során felmerült költségeket, kivéve, ha a felek várhatóan mentesülnek a bírósági illeték alól.

Büntetőeljárások

A büntetőeljárás lefolytatásának költségeit, beleértve a végrehajtási eljárásokat is, az állam viseli. Ha a vádlottat jogerősen bűnösnek találják, a vádlott köteles átalányösszeget fizetni az államnak e költségek megtérítése céljából, beleértve azokat az eseteket, amelyekben szakértői véleményt kértek az eljárás során. Az átalányösszeg felső határát meghaladó költségek teljes összegét az állam viseli. Néhány kivételtől eltekintve az állam által nem igényelt szakértői vélemények költségeit nem az állam viseli.

IV. A szakértők felelőssége

A szakértőkről szóló törvény alapján a szakértő felelősséggel tartozik az általa elkövetett bűncselekményekért (39. §), illetve a hamis vallomás és hamis szakértői vélemény bűncselekményének esetleges elkövetéséért, ha a szakértői vélemény hamis, súlyosan torzított vagy hiányos (a büntető törvénykönyvről szóló 40/2009. sz. törvény 346. §-a).

A szakértőkről szóló törvény a szakértők magánjog szerinti különleges felelősségéről is rendelkezik. A szakértők kötelesek megtéríteni a szakértői tevékenységgel kapcsolatban általuk okozott károkat. A szakértők azonban mentesülnek a felelősség alól, ha bizonyítják, hogy még akkor sem tudták volna megakadályozni a kárt, ha minden tőlük elvárható erőfeszítést megtettek volna.

A szakértők felelősségére a törvény nem állapít meg felső határt.

A szakértő kötelező biztosítása hozzájárul a szakértői tevékenység végzésével okozott károkért viselt felelősség fedezéséhez.

V. A szakértői eljárásokkal kapcsolatos további információk

A Cseh Köztársaságban a szakértők tevékenységére alkalmazandó fő jogszabályok a szakértőkről, a szakértői irodákról és a szakértői intézetekről szóló 254/2019. sz. törvény, a polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény, a büntetőeljárásról szóló 141/1961. sz. törvény (a büntetőeljárásról szóló törvény), valamint a közigazgatási eljárásról szóló 500/2004. sz. törvény.

A szakértők közigazgatási szervek általi kirendelésére vonatkozó általános szabályok hasonlóak a polgári, büntető- és közigazgatási bíróságok előtti eljárásokban.

A „szakértő”, „szakértői iroda” és „szakértői intézet” megnevezést kizárólag erre felhatalmazott személyek használhatják.

A Cseh Köztársaság jogrendszere nem tesz különbséget a bíróság által kirendelt szakértők, műszaki szakértők, jogi szakértők, illetve bármely más szakértő között.

A szakértői névjegyzékben szereplő szakértők száma összesen mintegy 6 000.

1. A szakértők kirendelése

A szakértőt bíróság, más közigazgatási szerv, vagy az eljárásban részt vevő felek is kirendelhetik, illetve megbízhatják.

Polgári és közigazgatási bírósági eljárásokban az eljárás megkezdése előtt nem lehet szakértőt kijelölni.

A büntetőeljárásra vonatkozóan a büntetőeljárásról szóló törvény 105. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik: „Amennyiben a büntetőeljárás szempontjából releváns tények tisztázása szakértelmet igényel, a büntetőeljárásban részt vevő hatóság szakértői véleményt kér. Ha egy ilyen eljárás a vizsgált kérdés összetettsége miatt nem elegendő, a büntetőeljárásban részt vevő hatóság szakértőt rendel ki. A tárgyalást előkészítő eljárásban a szakértőt a büntetőeljárásban részt vevő hatóság rendeli ki, amely úgy ítéli meg, hogy a szakértői vélemény szükséges a döntéshez (például rendőr vagy ügyész); ennek hiányában a szakértőt az ügyész rendeli ki, ha az adott ügyet további vizsgálat céljából visszautalták, vagy a bírósági eljárásban elnöklő bíró. A vádlottat és bírósági eljárásokban az ügyészt értesítik a szakértő kirendeléséről. Más személyeket akkor értesítenek a szakértő kirendeléséről, ha azt szükségesnek ítélik ahhoz, hogy a szakértői eljárás lefolytatásával kapcsolatban valamilyen cselekedetet végrehajtsanak vagy valamit engedélyezzenek, például azért, hogy a szakértő belépessen egy meghatározott helyre.”

1.a Bíróság általi kirendelés

A bíróság szakértőket rendelhet ki az adott ügyben szükséges speciális ténykérdések vizsgálatára. Egyes polgári jogi és büntetőjogi ügyben kötelező a szakértő kirendelése (néhány eset az ítélkezési gyakorlatból is következik). A szakértők előzetes vagy a tárgyalást előkészítő eljárásban is kirendelhetők.

A büntetőeljárásról szóló 141/1961. sz. törvény (a továbbiakban: büntetőeljárási törvénykönyv) 105. §-ának (1) bekezdése az alábbiakról rendelkezik:

„Amennyiben a büntetőeljárás szempontjából releváns tények tisztázása szakértelmet igényel, a büntetőeljárásban részt vevő hatóság szakértői véleményt kér. Ha egy ilyen eljárás a vizsgált kérdés összetettsége miatt nem elegendő, a büntetőeljárásban részt vevő hatóság szakértőt rendel ki.”

Nincs alapvető különbség a polgári, büntető- és közigazgatási bíróságok előtti eljárásokban részt vevő szakértők kirendelése között.

A szakértők jogi kötelezettsége alapján kötelesek jelenteni az összeférhetetlenséget.

Ha a szakértőt bíróság rendeli ki, a bíróságnak a szakértői névjegyzékből kell őt kiválasztania. Ha a körülmények nem zárják ki, a regionális bíróság székhelye vagy kirendeltsége szerinti kerületben székhellyel vagy kapcsolattartó címmel rendelkező szakértőt rendelnek ki. Ha ilyen szakértő nem szerepel a jegyzékben, vagy nyilvántartásba vett szakértő nem képes a szakértői vélemény elkészítésére, a bíróság kivételesen kirendelhet egy, a szakértői névjegyzékben nem szereplő személyt – „eseti bírósági szakértőt” (a szakértőkről szóló törvény 26. §-a) – a szakértői vélemény elkészítésére.

1.b A felek általi megbízás

Az eljárásban részt vevő felek bármikor megbízhatnak szakértőt. A valamely fél által megbízott (országos szakértői névjegyzékben nyilvántartott) szakértő által készített szakértői vélemény ereje a bíróság által kirendelt szakértő által készített szakértői vélemény erejével azonos. Ennek a véleménynek azonban tartalmaznia kell egy szakértői záradékot, amely rögzíti, hogy a szakértő ismeri a szándékosan hamis szakértői vélemény benyújtásának következményeit (a polgári perrendtartásról szóló törvény 127a. §-a; a büntetőeljárásról szóló törvény 110a. §-a).

A szakértő megbízásakor a feleknek nem kell külön eljárást követniük. A szakértői véleménynek azonban tartalmaznia kell arra vonatkozó információkat, hogy a szakértő szerződéses díjazásban részesül-e, és a díjazás nem függhet a szakértő tevékenységének eredményétől.

A bírósági eljárásban mindkét fél egyidejűleg nem bízhat meg azonos szakértőt.

A bíróság nem rendelheti el, hogy mindkét fél közösen bízson meg azonos szakértőt (például kis értékű vagy gyorsított eljárású ügyekben) ahelyett, hogy mindegyik fél saját szakértőt bízson meg.

A jogvitában részt vevő feleknek részletes utasításokat kell adniuk és megválaszolandó kérdéseket kell feltenniük a szakértőnek.

2. Bíróági eljárás

2.a. Polgári eljárás

Ha a bíróságnak kétségei vannak a szakértői vélemény pontosságát illetően, vagy ha a szakértői vélemény nem egyértelmű vagy hiányos, a szakértőt fel kell kérni, hogy pontosítsa azt vagy szolgáltatson további információkat. Ha ez nem történik meg, a bíróság a szakértői véleményt egy másik szakértővel felülvizsgálhatja. A tárgyaláson az ellenérdekű fél képviselője általában kérdéseket tesz fel a szakértőknek.

A bírót soha nem köti a szakértői vélemény. A szakértői vélemény ugyanolyan jelentőséggel bír, mint bármely más bizonyíték, és a bíró köteles azt tárgyilagosan és más bizonyítékokkal összefüggésben értékelni. Nem vélemezhető a bíróság által kirendelt szakértő által benyújtott szakértői vélemény pontossága. A valamely fél által megbízott szakértő által készített szakértői vélemény ugyanolyan erővel bír, mint a bíróság által kirendelt szakértő szakértői véleménye.

A felek kifogást emelhetnek a szakértői véleménnyel szemben.

A tárgyalás előtt a szakértők nem folytatnak megbeszélést, és nem intéznek hozzájuk kérdéseket az érintett kérdések leszűkítése céljából vagy annak érdekében, hogy a bíróság megértse a véleménykülönbségeket. A szakértők az eljárás során kapcsolatba léphetnek a felekkel, de nem nyújthatnak be véleményt, ha pártatlanságukat illetően kétségek merülnek fel.

Amint a szakértő olyan tényekről szerez tudomást, amelyek alapján a közreműködése kizárható, erről értesítenie kell a szakértői véleményt kérő felet; ugyanez a kötelezettség vonatkozik az eljárásban részt vevő többi félre is. A szakértő kizárására vonatkozó döntést a szakértőt kirendelő hatóság hozza meg.

Az eljárásban részt vevő felek kötelesek a szakértőkkel együttműködni. Bizonyos esetekben a szakértőnek meg kell vizsgálnia vagy ki kell kérdeznie a feleket.

A szakértők különösen nem kötelesek megbeszélést tartani a felekkel észrevételeik rögzítése érdekében.

1. Szakértői vélemény

A szakértői véleménynek teljesnek, hitelesnek és felülvizsgálhatónak kell lennie. A szakértői vélemény alaki követelményeit a szakértőkről szóló törvény 27. és 28. §-a, valamint az 503/2020. sz. végrehajtási rendelet tartalmazza.

A szakértői vélemény előírt tartalma:

Címlap

Feladatmeghatározás

Forrásjegyzék

Megállapítások

Vélemény

Megfelelő részletezettségű indokolás a felülvizsgálat lehetővé tételéhez

Következtetés

Mellékletek

Szakértői záradék

A szakértő pecsétjének lenyomata

Aláírás (elektronikus formátumú véleményhez minősített elektronikus aláírás)

A szakértők nem kötelesek előzetes jelentést benyújtani.

A szakértői véleményben a szakértők nem kötelesek a felek előadásával a bíróság feladatkörén kívüli mértékben foglalkozni.

A szakértők kötelesek a szakértői tevékenységet személyesen, kellő gondossággal, függetlenül, pártatlanul és a megállapodás szerinti vagy meghatározott határidőn belül, és kizárólag azon a területen, ágazatban és – adott esetben – szakterületen végezni, amelyre vonatkozóan engedéllyel rendelkeznek. A szakértők a véleményt kérő személy beleegyezésével kijelölhetnek egy tanácsadót a kiegészítő kérdések vizsgálatára.

A szakértők kötelesek bizalmasan kezelni a tevékenységük körében felderült információkat.

A szakértő csak jogszabályban meghatározott okokból tagadhatja meg a vélemény benyújtását (a szakértőkről szóló törvény 19. §-a).

A szakértők írásban nyújtják be a szakértői véleményt. A törvény lehetővé teszi a szakértői vélemény elektronikus vagy szóbeli formában történő benyújtását, ha a szakértői véleményt kérő fél ehhez hozzájárul.

A szakértőket felkérhetik, hogy a bíróságon erősítsék meg, egészítsék ki vagy magyarázzák el véleményüket.

2. Bíróági tárgyalás

A bíróság idézése esetén a szakértők kötelesek részt venni az előzetes tárgyaláson.

A szóbeli tárgyaláson is meg kell jelenniük a bíróság és a felek által feltett kérdések megválaszolása érdekében.

A tárgyaláson az ellenérdekű fél képviselője általában kérdéseket tesz fel a szakértőknek.

Az itt bemutatott információk az Európai Szakértői Intézet (EEI) által kiválasztott, különböző országok kapcsolattartóitól kerültek összegyűjtésre a „Szakértők keresése projekt” keretében.

Utolsó frissítés: 08/09/2023

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.